

Lights up the model of introduction of zdorov'eformiruyuschey and zdorov'esokhranitel'noy technologies in educational space.

Keywords: *educational process, health technologies, under-fives, model, structure.*

УДК 374:37.091.313

Савенко О. О.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ ПОЗАШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

У статті розглядається проблема використання проектної технології в сучасному позашкільному навчальному закладі; окреслено алгоритм проектної технології, типи проектів, які використовуються в позашкільних навчальних закладах.

Ключові слова: *проектна технологія, алгоритм проектної технології, типи проектів, позашкільний навчальний заклад.*

Трансформаційні процеси, що відбуваються сьогодні в житті суспільства, стосуються всіх сфер діяльності й існування, зокрема освітньої сфери, як основоположної компоненти формування світогляду особистості, розвитку її життєвої компетентності, життєтворчості, життєстійкості.

Прогноз соціально-економічного розвитку українського суспільства показує, що перед учнівською молоддю стоятимуть нові вимоги, які потребують володіння ключовими компетенціями, знаннями, вміннями, що відповідають викликам ХХІ століття.

Насамперед це:

– здатність і готовність особистості до соціальної дії, соціальної активності та мобільності, набуття і виконання пов'язаних з ними соціальних ролей;

– здатність самостійно планувати свою діяльність;

– уміння самостійно приймати рішення і нести відповідальність за результати своєї діяльності;

– ініціативність;

– вміння працювати з різними джерелами інформації;

– готовність до самоосвіти, самовиховання, саморозвитку;

– уміння працювати в команді, володіння корпоративною культурою;

– уміння дотримуватися здорового способу життя;

– здатність до самостійного аналізу життєвих реалій, прийняття відповідальних рішень;

– здатність життєвого і професійного вибору;

– спроможність діяти в умовах перманентно змінюваного середовища

[1].

Необхідними є не лише готовність особистості до змін та участь в них, але й її здатність продукувати та впроваджувати зміни, управляти ними.

Відомо, що розвиток особистості відбувається тоді, коли створено можливості діяти і самовдосконалюватися. Такі можливості учнівській молоді забезпечує проектна технологія.

Як свідчать результати нашого пошуку, ця проблема перебуває в центрі уваги науковців О. В. Биковської, В. В. Вербицького, І. Г. Єрмакова, О. В. Литовченко, О. В. Овчарук, О. М. Пехоти, О. І. Пометун [1; 3; 4]. Напрацювання з методичних аспектів щодо використання проектної технології висвітлено О. М. Пехотою [3]. Технологічні аспекти розвитку компетенцій учнів висвітлено в наукових працях О. І. Пометун [4].

Мета статті полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні та підтвердженні необхідності використання проектної технології в позашкільних навчальних закладах України.

Проектна технологія сприяє оволодінню учнями п'ятьма ключовими компетенціями, які Рада Європи визначила як стрижневі для XXI століття [2]. Це:

– політичні і соціальні компетенції, такі, як здатність брати на себе відповідальність, брати участь у спільному прийнятті рішень, регулювати конфлікти ненасильницьким шляхом, брати участь у функціонуванні й поліпшенні демократичних інститутів;

– компетенції стосовно життя в багатокультурному суспільстві, такі, як усвідомлення відмінностей, повага, толерантність, культура миру, здатність жити з людьми інших культур, мов, релігій;

– комунікативні компетенції;

– компетенції, пов'язані з виникненням інформаційного суспільства;

– здатність учитися протягом усього життя як основа неперервної підготовки у професійному плані, а також у особистому і громадському житті.

На думку експертів Ради Європи створення умов для набуття ключових компетенцій сприятиме [2]:

– продуктивності та конкурентності людини на ринку праці;

– розвиткові середовища для інноваційних перетворень в умовах глобальної конкуренції;

– досягнення успіхів у житті.

В контексті зазначеного сьогодні позашкільні навчальні заклади (ПНЗ) працюють над підвищенням якості навчання і виховання конкурентоспроможного молодого покоління, формування в учнівській молоді ключових компетенцій, здатності до соціального й професійного самовизначення шляхом використання проектної технології. В результаті впровадження проектної технології в творчому об'єднанні (ТО) створюється розвивальне середовище, яке передбачає:

- мотивацію навчально-виховної діяльності;
- проблемно-креативну спрямованість, інтерактивну організацію навчально-виховної діяльності;
- набуття знань, умінь і навичок як самостійного, так і колективного пошуку, постійну актуалізацію їх застосування, формування нового досвіду та розвитку необхідних особистісних якостей;
- орієнтацію на особистий і колективний успіх.

Основні вимоги до використання проектної технології:

1. Наявність значущої в дослідницькому і творчому плані проблеми, яка вимагає інтегрованого знання, дослідницького пошуку для її розв'язання.
2. Практична, теоретична, пізнавальна цінність передбачуваних результатів.
3. Самостійна діяльність учнів.
4. Структурування змістової частини проекту (із поетапними результатами).
5. Використання результатів проекту.

Як зазначають науковці О. Пометун, О. Пехота, під час використання проектної технології вирішується ціла низка різнорівневих дидактичних і виховних завдань: розвиваються пізнавальні навички учнів, формуються вміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі; активно розвивається критичне мислення. В основі цієї технології лежить діяльнісний та компетентнісний підходи, спрямовані на формування в учнів життєвої компетентності, життєстійкості та життєздатності.

Проектна технологія є ефективним інструментом для набуття нових знань, навичок і цінностей, необхідних для особистісного розвитку особистості.

Алгоритм проектної технології складається з наступних етапів:

- 1-ий етап. Підготовчий.
 - 2-ий етап. Дослідження проблеми та вибору шляхів її розв'язання.
 - 3-ій етап. Планування проектної діяльності (постановка проблеми, розробка та планування певної дії).
 - 4-ий етап. Діяльнісний (розв'язання проблеми, реалізація дії).
 - 5-ий етап. Презентація результатів.
 - 6-ий етап. Рефлексійний (оцінка та аналіз отриманих результатів).
- Кожен із вказаних етапів має власні процедури й операції.

Метою підготовчого етапу є формування задуму проекту. Етап підготовки до роботи над проектом передбачає створення ініціативної групи учнів; визначення предметної площини проекту (екологія, негативні соціальні явища, правозахисна діяльність, піклування про дітей з особливими потребами, пропагування здорового способу життя, навчання лідерів учнівського самоврядування тощо); окреслення кола можливих

учасників (учнів, батьків, фахівців-консультантів); повідомлення потенційних учасників про можливу участь у проекті, залучення до участі в обговоренні перспектив започаткування проекту; визначення проблеми, розв'язанню якої буде присвячено проект; окреслення першочергових заходів.

Другий етап має на меті визначення джерел інформації, розподіл обов'язків по збору та опрацюванню інформації, аналіз інформації.

Метою третього етапу є визначення найбільш прийнятних шляхів розв'язання проблеми, планування діяльності по розв'язанню проблеми.

Реалізація четвертого етапу передбачає реалізацію проекту через організацію відповідних заходів учнів.

Завдання п'ятого етапу наступні:

- поінформувати широку аудиторію про важливість обраної проблеми;
- ознайомити присутніх із результатами етапу збору та аналізу інформації;

- представити обрані шляхи розв'язання проблеми;

- розповісти про практичну діяльність у ході реалізації проекту.

На завершальному етапі проекту доцільно організувати обговорення, під час якого учні матимуть змогу оцінити проектну діяльність в цілому та особистий внесок кожного у загальну справу, виявлять недоліки діяльності та обговорять шляхи їх подолання.

Аналіз практики показав, що в сучасних ПНЗ використовуються такі типи проектів [4]:

Дослідницькі проекти – потребують добре обміркованої структури, визначеної мети, актуальності предмета дослідження для всіх учасників, соціальної значущості, продуманості методів, у тому числі експериментальних методів обробки результатів. Вони повністю підпорядковані логіці дослідження і мають відповідну структуру: визначення теми дослідження, аргументація її актуальності, визначення предмета й об'єкта, завдань і методів, визначення методології дослідження, висунення гіпотез розв'язання проблеми і намічення шляхів її розв'язання.

Творчі проекти – не мають детально опрацьованої структури спільної діяльності учасників, вона розвивається, підпорядковуючись кінцевому результату, прийнятій групою логіці спільної діяльності, інтересам учасників проекту. Вони заздалегідь домовляються про заплановані результати і форму їх представлення – рукописний журнал, колективний колаж, відеофільм, вечір, свято тощо. І тоді потрібні сценарії фільму, програмам свята, макет журналу, альбому, газети.

Ігрові проекти – учасники беруть собі визначені ролі, обумовлені характером і змістом проекту. Це можуть бути як літературні персонажі, так і реально існуючі особистості, імітуються їх соціальні і ділові стосунки, які ускладнюються вигаданими учасниками ситуаціями. Ступінь творчості учнів дуже високий, але домінуючим видом діяльності все-таки є гра.

Інформаційні проекти – спрямовані на збирання інформації про який-небудь об'єкт, явище, на ознайомлення учасників проекту з цією інформацією, її аналіз і узагальнення фактів. Такі проекти потребують добре продуманої структури, можливості систематичної корекції у ході роботи над проектом. Структуру такого проекту можна визначити таким чином: мета проекту, його актуальність; методи отримання (літературні джерела, засоби масової інформації, бази даних, у тому числі й електронні, інтерв'ю, анкетування тощо) та обробки інформації (її аналіз, узагальнення, зіставлення з відомими фактами, аргументовані висновки); результат (стаття, реферат, доповідь, відеофільм); презентація (публікація, у тому числі в електронній мережі, обговорення у телеконференції). Такі проекти можуть бути органічною частиною дослідницьких проектів, їхнім модулем.

Практико-орієнтовані проекти – результат діяльності учасників чітко визначено з самого початку, він орієнтований на соціальні інтереси учасників (документ, програма, рекомендації, проект закону, словник, проект шкільного саду). Проект потребує складання сценарію всієї діяльності його організація координаційної учасників з визначенням функцій кожного з них. Особливо важливими є хороша організація координаційної роботи у вигляді поетапних обговорень та презентація одержаних результатів і можливих засобів їх упровадження у практику.

За кількістю учасників проекти поділяються на особистісні, парні та групові. За тривалістю проведення в ПНЗ використовують короткодійчі (одна тема з навчальної програми), середньої тривалості (від тижня до місяця), довготривалі (кілька місяців). На практиці доводиться мати справу зі змішаними типами проектів.

Вміння користуватися проектною технологією є показником високої кваліфікації педагога, його інноваційного мислення, орієнтації на особистісний і професійний розвиток дитини у процесі навчання.

Під час організації навчального проектування педагог виконує такі функції:

– допомагає учням у пошуку джерел, необхідних їм у роботі над проектом;

– сам є джерелом інформації;

– координує весь процес роботи над проектом;

– підтримує і заохочує учнів;

– підтримує неперервний рух учнів у роботі над проектом.

Треба вміти допомогти учневі, не виконуючи роботи замість нього.

Педагог повинен добре знати своїх учнів, їхні можливості, інтереси, бажання. Психологічна грамотність і компетентність педагога вкрай важливі для організації проектною діяльності учнів.

Педагог повинен бути комунікабельним, особливо під час організації міжрегіональних проектів, емпатійним, толерантним. Особливу роль відіграють креативні здібності педагога, його творчий потенціал, досвід

творчої діяльності.

Висновки з цього дослідження та перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Система позашкільної освіти має виступати як епіцентр формування інноваційних практик, вирощування нових зразків діяльності. Використання проектної технології в ПНЗ сприятиме досягненню нової якості освіти на основі освоєння його вихованцями ключових компетенцій, що дозволяють їм успішно інтегруватися в суспільство, бути мобільним і конкурентоздатним, здатним до самоорганізації, навчання протягом життя, самореалізації, творчого потенціалу, до свідомого життєвого вибору і прийняття відповідальних рішень.

Використана література:

1. Єрмаков І. Г., Пузіков Д. О. Проектне бачення компетентнісно спрямованої 12-річної середньої школи / І. Г. Єрмаков, Д. О. Пузіков. – Запоріжжя : Центріон, 2005. – 112 с.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : “К.І.С.”, 2004. – 122 с.
3. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. ; за заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2011. – 256 с.
4. Проектна діяльність у системі компетентнісно спрямованої соціальної і життєвої практики в 11-річній школі та позашкільній освіті : в 2 ч. : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 29-30 жовтня 2014 року / ред. кол. : О. А. Федоренко, І. Г. Єрмаков (науковий редактор), А. М. Ратушна, О. М. Коровай. – Кам’янець-Подільський : Аксиома, 2014. – Ч. 1. – 536 с.

References:

1. Iermakov I. H., Puzikov D. O. Proektne bachennia kompetentnisno spriamovanoi 12-richnoi serednoi shkoly / I. H. Iermakov, D. O. Puzikov. – Zaporizhzhia : Tsentrion, 2005. – 112 s.
2. Kompetentnisnyi pidkhd u suchasni osviti: svitovi dosvid ta ukraïnski perspektyvy: Biblioteka z osvithoi polityky / pid zah. red. O. V. Ovcharuk. – K. : “K.I.S.”, 2004. – 122 s.
3. Osvitni tekhnolohii : navch.-metod. posib. / O. M. Piekhota, A. Z. Kiktenko, O. M. Liubarska ta in. ; za zah. red. O. M. Piekhoty. – K. : A.S.K., 2011. – 256 s.
4. Proektna diialnist u systemi kompetentnisno spriamovanoi sotsialnoi i zhyttievoi praktyky v 11-richnii shkoli ta pozashkilnii osviti : v 2 ch. : materialy Vseukraïnskoi naukovo-praktychnoi konferentsii 29-30 zhovtnia 2014 roku / red. kol. : O. A. Fedorenko, I. H. Yermakov (naukovyi redaktor), A. M. Ratushna, O. M. Korovai. – Kamianets-Podilskyi : Aksioma, 2014. – Ch. 1. – 536 s.

САВЕНКО А. А. Использование проектной технологии в современном внешкольном учебном заведении.

В статье рассматривается проблема использования проектной технологии в современном внешкольном учреждении; наведен алгоритм проектной технологии, типы проектов, которые используются во внешкольных учреждениях.

Ключевые слова: проектная технология, алгоритм проектной технологии, типы проектов, внешкольное учреждение.

SAVENKO A. A. The use of project technology is in modern out-of-school educational establishment.

In the article the problem of use of project technology in out-of-school educational institution is considered; the algorithm of project technology, types of projects are outlined that are used in out-of-

school educational institutions.

Keywords: project technology, algorithm of project technology, types of projects, out-of-school educational institution.

УДК 37.013.44 : 81.373.45

Свірепчук І. А.

ІНШОМОВНА ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ФАКТОР УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ

Стаття висвітлює проблему формування іншомовної професійно-технічної компетентності. Оскільки активні інтеграційні процеси в постіндустріальному суспільстві сприяють інтенсивному зростанню міжнародної мобільності спеціалістів, здатність професійно компетентно вирішувати робочі питання в ситуаціях іншомовного спілкування відіграє важливу роль в діяльності технічних фахівців. У статті приділяється увага компетентнісному підходу в навчанні, розширюється його поняття та висвітлюються проблеми, що знаходяться в рамках його реалізації. Особлива увага приділяється компетентності і компетенції, дається їх визначення та характеристики. У статті наводяться ключові компетенції, якими мають володіти молоді європейці. Також надаються та уточнюються поняття “комунікативна компетентність” та “професійна компетентність”, розглядаються складові комунікативної компетенції, оскільки, згідно з сучасною концепцією навчання іноземних мов, пріоритетною метою процесу навчання є саме формування комунікативної компетенції. Комунікативна компетентність розглядається як одна із складових професіоналізму, яка включає в себе знання іноземної мови та високий рівень культури мови.

Ключові слова: іншомовна професійно-технічна компетентність, компетенція, компетентність, компетентнісний підхід.

Метою сучасної вищої професійної освіти є формування такого фахівця, який зможе самостійно орієнтуватися в умовах науки і виробництва, що швидко змінюються, і здійснювати успішну професійну діяльність в динамічному постіндустріальному суспільстві.

Процеси глобалізації в різних сферах життя, а також активні інтеграційні процеси в постіндустріальному суспільстві сприяють інтенсивному зростанню міжнародної мобільності спеціалістів. Однак це зростання певною мірою стримується, тому що фахівці не володіють іноземними мовами на достатньому рівні. У динаміці мовних контактів при домінуванні англійської мови зростає її соціальне значення і комунікативний статус як засобу доступу до всесвітніх інформаційних ресурсів і професійної самореалізації.

Здатність професійно компетентно вирішувати робочі питання в ситуаціях іншомовного спілкування відіграє важливу роль в діяльності